

A PLENÁRIS ELŐADÓK ABSZTRAKTJAI

A KÖTŐDÉS JELENTŐSÉGE A DADOGÁSBAN

LAJOS Péter (PhD)

Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
Bölcsészettudományi Kar, Pszichológia Intézet
e-mail: lajos.peter@kre.hu

A dadogás az egyik legelterjedtebb és legsúlyosabb beszédprobléma. Gyakorisága az átlagnépességben általában 1,5-2%. Leggyakrabban a 3. életév táján jelentkezik, illetve 5-6 éves korban és a pubertás kezdetén. Nemi megoszlás tekintetében a fiúk, férfiak érintettebbek.

A dadogás mai magyarázatai között a biológiai, a pszichológiai és a tágabb szociális környezettel összefüggő tényezőket egyaránt megtalálhatjuk, s a magyarázatok jó részét tekintélyes kutatások támasztják alá. A biológiai tényezők között a genetikai, hormonális és az agyfélteke dominancia elméletei, míg a pszichológiai magyarázatok esetében a tanuláselméleti és pszichodinamikus elképzelések a legismertebbek. A pszichoanalízis kialakulása óta számos kísérlet történt a dadogás értelmezésére. Tapasztalatok szerint a dadogás összefüggésbe hozható a gyermek korai szeparációjával. A szeparáció frusztrációhoz vezet. A frusztráció hatására regresszió állhat be az énfejlődésben, amely a beszédben jelentkezik. A kötődéskutatások az utóbbi évtizedek szociális fejlődéssel foglalkozó kutatásainak gazdagon bontakozó ágát képviselik. A kutatások azt igazolják, hogy az anya-gyerek kapcsolatban kialakuló kötődés a későbbi szociális kapcsolatok és a pszichoszociális alkalmazkodás alapja, sérülése csökkenti az egyén ellenállását a pszichoszociális stresszorokkal szemben. Számos vizsgálat tárgyalja a kötődés és a pszichopatológia közötti összefüggést. Kiemelik a biztonságos anya-gyermek kapcsolat protektív szerepét. A kötődés sérülése ugyanakkor befolyásolja a személyiség fejlődését, a szociális kompetencia kialakulását, depresszióhoz, szorongásos körképekhez, alkalmazkodási nehézségekhez vezethet. Kötődés, mint a dadogás etiológiai faktora, már több hazai és nemzetközi publikáció, kutatás látótérbe is került.

„SZÜLŐ VAGYOK. BEFOGADTOK?”

BATIZ Enikő (PhD)

Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár

Pszichológia és Neveléstudományok Kar, Alkalmazott Pszichológia Intézet

e-mail: eniko.batiz@ubbcluj.ro

A speciális nevelési igényű gyerekek életének minden aspektusa (pszichés, egészségi, affektív, motivációs, szociális, gazdasági stb.) mono-, pluri- és multidiszciplináris tanulmányok, kutatócsoportok állandó fókuszában van. Fokozott figyelem kíséri a mindennapi életük minőségét és az életminőség javítása vagy legalábbis szinten tartása az Európai Unió előírások értelmében követendő szabály.

Mindezek a diagnózisok, fejlesztések, juttatások, szabályok, előírások, szakcsoportok, érdekek és érdekképviseltek között megnőtt az igény az a sajátos nevelési igényű személyt nevelő/gondozó szülők, hozzátartozók, gondviselők pszichés problémáinak feltérképezésére, ellátására, beavatkozások tervezésér és szervezésére, terápiájára. Fókuszba került ezáltal a sajátos nevelési igényű személyeket gondozók elfogadása, befogadása, integrálása, inklúziója.

A KONDUKTÍV NEVELÉS HOLISZTIKUS MODELLJE

HORVÁTHNÉ KÁLLAY Zsófia*

FEKETÉNÉ DR. SZABÓ Éva

Semmelweis Egyetem Pető András Kar, Konduktív Pedagógiai Intézet

e-mail*: horvathne_kallay.zsofia@semmelweis-univ.hu

A konduktív nevelésben alapvető elv a holisztikus megközelítés. Az ember, mint egészleges, mint teljesség, komplexitás, mint test-lélek-szellem egysége, rendszerként jelenik meg a felfogásunkban. A konduktív nevelési folyamat modellje, hatásszervezése és módszertana is ezen a nézőpontra alapszik: bárhol zavart szenved az egység, az kihat a teljes rendszerre. A központi idegrendszeri sérülést éppen a tünetek összetettsége miatt nem betegségnek, hanem tapasztalatlanságnak tartja. A motoros diszfunkció az ember cselekvéses alkalmazkodását befolyásolja, mely háttérben a tanulás módjának, útjának megváltozása áll. A koncepció fő célkitűzése ebből adódóan a tevékenységre való képesség, a feladatmegoldás módjainak megtanítása, a problémamegoldó- és az adaptív-tanulási képesség kialakítása, vagyis az ortofunkció, a funkcionálisan helyes működés.

A központi idegrendszeri sérülést elsősorban a pedagógia oldaláról közelítjük meg. A konduktív nevelés központjába elsődlegesen azokat a mínusz tüneteket állítjuk, melyek pedagógiai megközelítést igényelnek. A nevelés eszközeivel az érzelmi biztonság, az érdeklődés, a figyelem, a tanulási motiváció és az aktivitás elérésére törekszik a sikerélmények és a csoportosítás biztosításával.

A holisztikus szemléletből adódóan a nevelési folyamatban az egyes képességterületek befolyásolása egy szakember, a konduktor által történik, valamint a különböző fejlesztendő területek fejlesztése egymással összefüggésben, egymást támogatva jelenik meg. A konduktív nevelési rendszerben a nevelési folyamat metodikai egységben magában foglalja a motoros, a kommunikációs, a kognitív, a szociális képességek, az akarati és érzelmi funkciók fejlesztését. A tér, az idő, a mozgás, az érzékelés és észlelés fejlesztése egységesen az integrált nevelési program része.

A konduktív nevelés a tanulás aktív formáját hangsúlyozza, és a folyamatosságra épít. A mozgástanulásból kiindulva és a tanult mozgást folyamatosan alkalmaztatva a mozgássérült napirendjét az életkorának megfelelő tevékenységrendszerrel – önkiszolgálási, szabadidős, óvodai és iskolai élet tevékenységei – egészíti ki. Ennek humán dimenziója a kezdeményező képesség, a kötelesség- és feladattudat, az öntevékenység, a konstruktív aktivitás, a kitartás, a teherbírás, a pozitív beállítódás, a készenlét, az akarat és az intenció. A differenciálás lehetőségeivel élve, a ritmikus intendálást alkalmazva és a facilitálás különböző módjaival rávezeti a mozgássérültet az egyéni megoldásmódokra. A konduktív nevelés értelmezésében a rehabilitáció tanulás, újratanulás, a tanulás pedig újraépítés. A nevelés eredménye a szükséges belső szervezőmód kialakítása, az idegrendszer koordinációja.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD FOLYÓIRAT

MEZŐ Ferenc (PhD)

A Különleges Bánásmód folyóirat alapító főszerkesztője

e-mail: kb@ped.unideb.hu

A lap negyedévenként megjelenő internetes periodika, mely a különleges bánásmódot igénylő személyekkel kapcsolatban közöl kutatási beszámolókat, módszertani tanulmányokat, tematikus összefoglalókat, recenziókat, valamint aktuális híreket. A különleges bánásmódot igénylők körébe tartoznak (egymást nem kizáró módon): 1 a sajátos nevelési igényű; 2) a beilleszkedési, tanulási, magatartás nehézséggel küzdő; 3) a tehetséges gyermekek, illetve gyermekkorukban e kategóriákba sorolható felnőttek.

Interdiszciplináris jellegénél fogva a lap közzéteszi a különleges bánásmódot igénylőket általában érintő, vagy csak egy-egy speciális csoportjukra fókuszáló írásokat is, amelyek például: a pedagógia, a gyógypedagógia, a pszichológia, az orvostudomány, a gazdaságtudomány, a jogtudomány, a szociológia, a közigazgatás, a politológia, vagy egyéb területek felől reflektálnak a témára.